

(14-17) *А кога видите „мерзостта на запустението“, за която е казал пророк Даниил, да стои, дете не трябва (който чете, нека разбира), тогава ония, които се намират в Иудея, да бягат в планините; и който е на покрива, да не слиза вкъщи, нито да влиза да вземе нещо от къщата си; и който е на нивата, да се не връща назад да вземе дрехата си. Но горко на непразните и на кърмачките през ония дни!* Под мерзост на запустението се разбира статуята на този, който подложил града на запустение. Защото мерзост се нарича всеки идол; а е наречен мерзост на запустението, защото го поставили вътре в недостъпното светилище на храма, когато Йерусалим бил превзет и чрез това бил подложен на запустение. Впрочем още Пилат внесъл през една нощ в храма изображение на Кесаря и чрез това станал причина за голям метеж сред народа. Оттогава започнали и войните и запустението на Йерусалим. *Тогавата ония, които се намират в Иудея, да бягат в планините.* Добре е казал: *ония, които се намират в Иудея* (изобщо всички, а не апостолите): защото тогава в Иудея нямало апостоли, но както е казано, те още преди войната били изгонени от Йерусалим, или по-добре, сами си тръгнали от него, бидейки движени от Светия Дух. И така, да бягат останалите (ония, които останали) в Иудея. А който бъде на покрива, нека да не се връща за нищо в къщата си: трябва да се радва и на това, ако се спаси, па макар и гол. Но горко (ще бъде тогава) на жените, имащи деца, и на бременните. Защо? Защото първите, имайки деца и бидейки задържани от любовта си към тях, не могат да избягат; а и за носещите плод в утробата си ще бъде неудобно да бягат поради тежестта на носения плод. Но аз мисля, че тук се посочва и детейството: защото обсадените иудеи по време на глад посягали даже на децата си.

(18-20) *Затова молете се да се не случи бягството ви зиме. Защото през ония ще има такава скръб, каквато досега не е имало от начало на създаването, що е създал Бог, и няма да бъде. И ако Господ не скратеше ония дни, не би се спасил никой човек; но заради избраните, които Той избра, е скратил дните.* Ако бягството би се случило през зимата, трудността на времето би попречила на желаещите да бягат. И (въобще) скръбта ще бъде по-тежка от всички (скърби), каквито някога е имало или ще има. *И ако Господ не скратеше,* тоест, ако не би сложил скоро край на войната с римляните, *не би се спасил никой човек* - не би останал нито един иудеин. *Но заради избраните,* тоест заради повярвалите измежду иудеите и заради тези, които щели да повярват впоследствие, войната скоро свършила. Защото Бог, като предвидял, че след пленяването мнозина от иудеите ще повярват - заради това не допуснал иудейският народ да погине докрай. Но това може да се разбира и в нравствено отношение. Така мерзост на запустението е всеки сатанински помисъл, стоящ на свято място - в нашия разум. И в този случай *онзи, който се намира в Иудея, да бяга в планините,* тоест, изповядвайки се, нека да се изкачва на планините на добродетелите (Иудея означава „изповядване, проповед“). А който стои вече на височина, нека да не слиза от нея. Защото, когато някой страстен помисъл се настани в нас, тогава трябва посредством изповед да бързаме към висотата на добродетелта и да не слизаме от тази висота. И вършещият добро нека не се връща да взема предишната съвест - старата дреха, която е съблякъл. Но горко на бягащия през зимата: защото трябва да бягаме от греха с топлина, тоест с покаяние, а не със студенина, неподвижно, - което и означава бягството през зимата.

(21-26) *Тогава, ако някой ви каже: ето, тук е Христос, или ето, там е, - не вярвайте. Защото ще се появят лъжех-ристи и лъжепророци, и ще покажат личби и чудеса, за да прелъстят, ако е възможно, и избраните. А вие се пазете: ето, казах ви отнапред всичко. Но в ония дни, след оная скръб, слънцето ще потъмнее, и месечината не ще даде светлината си, и звездите небесни ще изпадат, и силите, които са на небето, ще се разклатят. Тогава ще видят Сина Човечески да иде на облаци, със сила и слава голяма.* Господ завършил речта Си за Йерусалим; по-нататък започва да говори за идването на антихриста. Думата *тогава* - трябва да се разбира не така, че когато започне да се сбъдва гореказаното за Йерусалим, тогава не вярвайте, ако някой ви каже: „Ето, тук е Христос“; но знай, че това е особено свойство на Писанието. Така евангелист Матей, след като разказал за Христовото рождество, казва: *в ония дни дохожда Йоан.* В кои дни? В тези, които непосредствено следвали след Христовото рождество ли? Не; а неопределено. Така и тук Христос казва: „Тогава не се прелъстявайте“ , тоест не когато бъде опустошен Йерусалим, а по времето на идването на антихриста. „Не се прелъстявайте - казва, - защото мнозина ще почнат да се наричат с името Христос, за да съблазнят и избраните“. А след идването на антихриста цялото творение ще се измени: звездите ще помръкнат от преизобилието на Христовата светлина и ангелските сили *ще се разклатят*, тоест ще се ужасят, гледайки това преобръщане в света и виждайки човеците, дадени им под тяхна грижа (сорабов своих - слав.) съдени. И тогава ще видят Господа, като Син Човечески, тоест в плът: защото видимото (в Него) е тялото Му. Но макар че Той ще дойде и в тяло, и като Син Човечески, идването Му ще бъде *със сила и слава голяма.*

(27-31) *И тогава ще изпрати Ангелите Си и ще събере избраниците Си от четирите вятра, от края на земята до края на небето. Вземете подобие от смоковницата: когато клоните ѝ станат меки и пуснат листа, знаете, че е близо лято (жътва - слав.)/ тъй и вие, кога видите това да се сбъдва, знайте, че е близо, при вратата. Истина ви казвам: няма да премине този род, докле всичко това не се сбъдне. Небе и земя ще премине, ала думите Ми няма да преминат.* Виждаш ли, че и Синът изпраща ангели, както и Отец? А къде са тези, които казват, че Той не е равен на Бога и Отца? А ангелите ще дойдат тогава, за да съберат избраните, които, след като бъдат грабнати на облаци, ще трябва по този начин да посрещнат Господа. „А това, което казвам - продължава Господ, -можете да разберете от примера на смоковницата“. Както смокинята, която се е покрила с листа, показва, че е близо жътва, така и непосредствено след скръбното антихристово време ще последва второто Христово пришествие, което за праведните ще бъде точно като лято след зима, а за грешните - зима след лято. *Истина ви казвам: няма да премине този род, тоест родът на верните или на християните, докле всичко това - всичко казано за Йерусалим и за идването на антихриста, не се сбъдне.* Тук Господ не говори за апостолския род: защото апостолите не продължават да живеят до свършека на света; мнозина от тях не доживели и до разрушаването на Йерусалим. Значи (*този род*) нарича християнския род, утешавайки по този начин апостолите. За да не си помислят те, че при толкова тежки бедствия вярата може би напълно ще оскъдне - Господ казва: „Дерзайте, родът на верните няма да премине и няма да изчезне. По-скоро небето и земята - тези непоколебими на пръв поглед стихии - ще преминат, отколкото

словата Ми в нещо да не се изпълнят; защото всички, което казах (съм казал), ще стане.

(32-37) *А за оня ден и час никой не знае, нито небесните Ангели, нито Син, а само Отец. Внимавайте, бъдете будни и се молете; понеже не знаете, кога ще настане времето. То прилича, както кога някой човек, отивайки на чужбина и оставяйки къщата си, даде на слугите си власт и всекиму своя работа, и заповяда на вратаря да бъде буден. И тъй, бъдете будни; понеже не знаете, кога ще дойде господарят на къщата, привечер ли, или среднощ, или кога петли пропеят, или на съмване, та, като дойде ненадейно, да ви не намери, че спите. А каквото вам говоря, говоря го на всички: бъдете будни* Желаяйки да възпре учениците от любопитство за последния ден и час, Господ казва, че нито ангелите, нито Синът знаят това. Ако Той беше казал: „Аз зная, но не искам да ви открия“ - в такъв случай би ги опечалил. А сега, когато казва: „Нито ангелите, нито Аз зная“ - Той постъпва твърде мъдро и напълно ги възспира от желанието да знаят и да му досаждат. Можеш да разбереш това от следния пример. Малките деца, като видят нещо в ръцете на бащите си, често искат от тях, и ако бащите не искат да им го дадат, те, получавайки исканото, започват да плачат. В такъв случай бащите обикновено скриват от тях предмета, държан в ръце те, и показвайки на децата си празни ръце, спират сълзите. Така и Господ, постъпвайки с апостолите като с деца, скри от тях последния ден. В противен случай, ако беше казал „Зная, но няма да ви кажа“, те биха се натъжили от това, че Той не иска да им каже. А това, че Господ знае за последния ден и час, е очевидно: защото Самият Той е сътворил вековете. И как да не знае това, което Сам е сътворил? При това, и за наша полза Бог скри края на живота, както на общия, така и на всекиго от нас в частност, та ние, при неизвестността на този край, непрестанно да се подвизаваме, очаквайки го и страхувайки се да не би той да ни завари неготови. Но да разгледаме казаното и от друга страна. *Привечер* настъпва краят, когато някой почине, след като се е състарил; *среднощ* (в *полунощ* - слав.) - когато някой достигне средата на средната продължителност на живота; *кога петли пропеят* - когато разумът започне да се разкрива в нас: защото петелът означава разума, пробуждащ ни от съня на безсъзнателността; и затова, когато юношата започне да действа с разум и да разбира, тогава в него сякаш пее петел. Накрая на *съмване* (*утрото* - слав.) означава ранна детска възраст. Младенец ли е - и за него трябва да се погрижим да не почине некръстен. А Господ заповядва това изобщо на всички - и на миряни, и на отшелници. И така, ние трябва да бъдем будни и да се молим - да изпълняваме и едното, и другото: защото мнозина, макар и да са будни, прекарват нощите не в молитва, а в лоши дела. Забележи и това, че Христос сега не е казал: „Аз не зная кога ще настъпи времето на кончината“, а: *не знаете*, защото заради нашата полза скри това време. Ако ние и при неизвестността на края враждуваме един против друг, то какво ли не бихме направили, ако знаехме времето на кончината? Тогава бихме прекарвали цялото време на живота си чак до смъртта в крайно лоши дела, а в последния ден, проявявайки разкаяние, бихме изпаднали в още по-лошо състояние.